

Plan för olycksförebyggande verksamhet

2021-11-18

Kommunfullmäktige

Halmstad

☒ Plan	☐ Riktlinje	☐ Rutin	☐ Handbok
Diarienummer: KS 2021/00253	Dokumentnamn: Kommunfullmäktiges plan för olycksförebyggande verksamhet		
Framtagen av: ☒ Avdelningen för ekonomi & upphandling ☐ Avdelningen för ledningsstöd ☐ HR-avdelningen ☐ Tillväxtavdelningen ☐ Kommunikationsavdelningen ☐ Avdelningen för styrning & utveckling ☐ Samhällsbyggnadskontoret ☒ Kommunledningsförvaltningens stab	Beslutad av: Kommunfullmäktige	Giltighet: ☐ Gäller från och med 2021-11-18 ☐ Gäller till och med: ☒ Gäller tillsvidare	Gäller nämnder: ☒ Ja ☐ Nej Gäller styrelser: ☒ Ja ☐ Nej

Innehåll

1. Inledning.....	1
2. Beskrivning av kommunen	1
3. Styrning av skydd mot olyckor.....	2
4. Risker	3
4.1 Övergripande.....	3
4.2 Beskrivning av olyckstyp.....	4
Brand i byggnad	4
Brand i bostad.....	4
Brand i vårdmiljö.....	5
Brand i skola eller förskola	5
Brand i allmänna verksamheter såsom handel, hotell, restaurang och danslokal.....	5
Brand i industri	5
4.3 Brand utomhus.....	5
Brand i skog eller mark.....	5
Brand i fordon.....	5
4.4 Trafikolycka.....	6
Spårtrafikolycka.....	6
Flygolycka	6
Fartygsolycka.....	6
4.5 Olycka med farliga ämnen	7
Utsläpp farligt ämne	7
4.6 Naturolycka.....	7
Översvämning.....	7
Ras eller skred	7
Storm	8
Skyfall	8
Värmebölja.....	8
Torka	9
4.7 Drunkning.....	9

4.8 Pågående dödligt våld (PDV).....	9
4.9 Suicid.....	9
5. Värdering	10
6. Ambitioner.....	10
7. Förebyggande – förmåga och verksamhet.....	11
7.1. Tillsyn.....	11
7.2. Stöd till den enskilde.....	11
7.3. Rengöring och brandskyddskontroll	11
7.4. Övriga förebyggande åtgärder.....	12
8. Uppföljning; utvärdering och lärande	12
Bilaga A: Dokumentförteckning	13
Bilaga B: Beskrivning av samråd	14

1. Inledning

Detta dokument utgör Halmstads kommuns handlingsprogram för skydd mot olyckor. Handlingsprogrammet följer strukturen i MSBFS 2021:1 bilaga 1, för separat handlingsprogram.

Halmstads kommun har valt att benämna handlingsprogrammet efter den ordinarie kommunala nomenklaturen, Plan för olycksförebyggande verksamhet, men dokumentet utgör kommunens handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt 3 kap 3§ och/eller 8§, enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Likaså benämns rubriken mål i detta dokument som ambitioner.

2. Beskrivning av kommunen

Halmstads kommun är befolkningsmässigt en större stad, enligt SKR:s kommunindelning, med cirka 104 000 invånare. Kommunen är belägen på västkusten i Hallands län, ca 14 mil söder om Göteborg och 13 mil norr om Malmö, och är 1 700 kvadratkilometer stor till ytan. Persontätheten är i vissa områden låg, i övrigt domineras kommunen av skogsmark i öster och jordbruksmark i väster.

I kommunen finns generellt många sommarboenden och många turister besöker kommunen sommartid, vilket innebär att antalet personer som vistas inom kommunens geografiska område ökar två till tre gånger. Byggnadsbeståndet i kommunen varierar från nybyggnationer och ombyggnad av framförallt fritidshus samtidigt som det finns ett åldrande bostadsbestånd i övrigt. I centrala delarna av Halmstads tätort finns äldre kulturminnesmärkt bebyggelse. Den pågående och planerade samhällsutbyggnaden inom kommunens gränser fokuserar bland annat på utveckling av följande tätorter; Haverdal-Harplinge, Getinge, Oskarström, Simlångsdalen och Trönninge. I dessa tätorter sker satsningar på nya bostäder och arbetsplatser som kan stärka kommersiell/offentlig service och kollektivtrafik.

Halmstad har idag proportionerna 70 % av invånarna i tätorten Halmstad och 30 % i övriga delar. Dessa proportioner avser man behålla även inom ramen för framtidsarbetet Halmstad 2050 och 150 000 invånare.

De största tätorterna i kommunen är i tur och ordning:

Tätort	Invånarantal
Halmstad	69 537
Oskarström	4 223
Frösakull	2 492
Getinge	1 963
Åled	1 812
Haverdal	1 741
Gullbrandstorp	1 733
Trönninge	1 633
Harplinge	1 567
Steninge	1 021

Övriga tätorter i kommunen har en folkbokförd befolkning mellan 300-1000 invånare.

Den senaste 10-årsperioden har befolkningen ökat med cirka 13 % vilket ger ett snitt på 1223 personer årligen. Kommunen har en stor inflyttning av permanentboende genom nybyggnation och fritidshus som omvandlas till permanentboende vilket innebär att befolkningen ökar i de flesta geografiska delar av kommunen.

Fler kommer att födas än som avlider. En ökande livslängd och fler invandrare än utvandrare leder till en äldre befolkning och fler utrikesfödda.

Halmstad är länets residensstad, vilket medför att Länsstyrelsen och Region Halland har sitt säte här. I kommunen finns högskola, länsjukhus, en garnison med bland annat luftvärnsregemente (Lv 6) och militärhögskola (MHSH) samt Försvarsmaktens tekniska skola (FMST).

Halmstads kommuns näringsliv domineras av små och medelstora företag. Kommunen har inget dominerande företag och inte heller någon dominerande bransch. Istället är bredden mellan olika branscher stor. Dessutom är det stor arbetspendling både in och ut från kommunen men arbetspendling genom kommunen är också ganska omfattande

Europaväg E6/E20 går genom Halmstads kommun. Det finns för närvarande tre trafikplatser som leder in mot centrum. En fjärde trafikplats är nu driftsatt vilket kommer att ge bättre möjligheter för transporter till exempel hamnen. Riksvägarna 25 och 26 samt länsväg 15 tillhör också vägar som går genom kommunen. Västkustbanan passerar kommunen och Halmstads tätort, Krösatågen ger tågförbindelse österut. Det finns kollektivtrafik både lokalt och regionalt. Halmstads Flygplats AB är ett kommunalt bolag. Flygplatsen ligger 2 km från centrum och är länets enda flygplats med reguljär linjetrafik och dagliga förbindelser till Stockholm. Hamnen i Halmstad, som ägs av kommunen, fungerar som en viktig omlastningsterminal för gods som fraktas till sjöss, på väg och järnväg.

Åarna Nissan, Suseån och Fylleån rinner genom Halmstads kommun, där Nissan och Fylleån mynnar ut i havet. Framför allt Nissan och Suseån är känsliga för översvämningar. I sammanhanget behöver också förändringar i klimatet och ökade flöden vid översvämningar beaktas vad gäller framkomlighet och möjlighet att bedriva räddningsinsatser.

3. Styrning av skydd mot olyckor

Kommunfullmäktige i Halmstads kommun har antagit handlingsprogram för olycksförebyggande verksamhet 2021-11-18. Det antagna handlingsprogrammet ersätter tidigare handlingsprogram för förebyggande verksamhet samt räddningstjänst som antogs av kommunfullmäktige 2016-05-17.

Kommunledningsförvaltningen har ansvarat för att driva arbetet med handlingsprogrammets förebyggande delar tillsammans med representanter från kommun koncernens övriga förvaltningar och bolag.

Kommunfullmäktige fastställer handlingsprogram för den förebyggande delen, Plan för olycksförebyggande verksamhet.

Räddningsnämnden fastställer handlingsprogram för den operativa delen, Plan för operativ räddningstjänst.

Inför fastställande av handlingsprogrammets båda delar har samverkan och remittering till följande aktörer skett; polisen, försvarsmakten, trafikverket, länsstyrelsen Halland, region Halland, räddningstjänsten Väst, Laholms kommun, Hylte kommun och Falkenbergs kommun.

Utvärderingen av hur vi rör oss mot satta ambitioner görs av kommunstyrelsen förvaltning via uppföljningar av andra relevanta planer årligen.

4. Risker

Beskrivningen av risker i plan för olycksförebyggande verksamhet redovisas på en övergripande nivå samt med beskrivning av respektive olyckstyp.

4.1 Övergripande

Riskbilden inom Halmstads kommuns geografiska ansvarsområde är både komplex och förändrar sig ständigt. Inom det geografiska området finns skog, hav, flertalet sjöar och vattendrag, men även omfattande höghusbebyggelse, stora industrier och stora publika anläggningar samt militär verksamhet. Europaväg E6/E20, riksvägarna 25 och 26 samt länsväg 15 tillhör de större vägarna som går genom kommunen. Västkustbanan går igenom kommunen och Halmstads tätort, Krösatågen ger tågförbindelse österut. Det finns kollektivtrafik både lokalt och regionalt. Halmstads flygplats ligger 2 km från centrum och är länets enda flygplats med reguljär linjetrafik och dagliga förbindelser till Stockholm. Hamnen i Halmstad, som ägs av kommunen, fungerar som en viktig omlastningsterminal för gods som fraktas till sjöss, på väg och järnväg. Sedan något år tillbaka finns även en färjelinje mellan Halmstad och Grenå i Danmark. I länet finns Ringhals kärnkraftverk som vid en kärnteknisk olycka kan utgöra fara för liv och hälsa samt miljön.

Flera vattendrag i kommunen, framför allt Nissan och Suseån, är känsliga för översvämningar. Halmstads kommun är ett identifierat område enligt översvämningdirektivet och förordningen (2009:956) om översvämningrisker.

Förtätning av centrala Halmstad ökar komplexiteten på flera sätt. Räddningsinsatser i höga hus är alltid svårare än i lägre hus. Fler människor på mindre yta skapar ökade trafikproblem, vilket i sin tid skapar svårigheter för räddningstjänsten att komma fram i händelse av olycka. Det påverkar tydligt räddningstjänstens så kallade respons respektive insatstid.

Inom det geografiska området finns både stadsbebyggelse och flera tätorter vilka innebär en differentierad och komplex riskbild. Det finns en hög andel äldre invånare, vilka är högt representerade av de som skadas eller avlider till följd av bränder. Även sociala risker med koppling till segregation och ojämlikhet i levnadsvillkor finns inom kommunens geografiska område och behöver beaktas.

Några av de mest framträdande förhållandena som identifierats kunna leda till stora eller komplexa olyckor är:

- Industrier som klassas som farlig verksamhet enligt LSO.
- Omfattande mängder av transporter av farligt gods där verksamheterna många gånger pågår i eller i närheten av tätbebyggda områden.
- Klimatpåverkan ökar sannolikt riskerna;
  - för såväl fler som torra perioder och därmed ökad risk för bränder i skog och mark,
  - fler och kraftigare stormar ökar riskerna för stormskador av olika slag,
  - återkommande höga flöden i vattendrag medför ökade risker för översvämning och skred,
  - höjd havsnivå ökar riskerna för eroderade stränder och översvämning i stora delar av centrala Halmstad liksom viktig infrastruktur såsom motorväg, järnväg, kraftsystem och internet med mera.
- Inom kommunens geografiska område finns ett antal anläggningar där det tidvis vistas många människor där en brand kan få stora konsekvenser för människors liv och hälsa.

För hela perioden 2011-2020 (10 år) noteras totalt 9984 händelser som klassats som räddningsinsats enligt LSO. Detta ger ett snitt på 998 händelser per år. Dock har vi haft en tydligt ökande trend från 850 händelser 2011 till över 1100 under 2020. Flest hade vi 2018 med drygt 1300 under ett enskilt år.

Huvuddelen av de mer allvarliga händelserna såsom bränder i byggnad och bränder ute inträffar under sen eftermiddag och kväll medan trafikolyckorna är mer frekventa under rusningstrafik på morgon respektive sen eftermiddag.

Utav byggnadsbränderna utgör bostadsbränderna ungefär 50 % medan allmän verksamhet ligger på ca 20 %, industri på 10 % och övriga verksamhet 20 %. Det sistnämnda inkluderar återvinningsindustrin.

Man kan ytterligare tydliggöra detta genom att belysa att bostadsbränderna har en tydlig ansamling till tider då vi lagar mat, medan bränder i gräs sker efter skoltid och innan kvällsdaggen sätter in, det vill säga mellan 16-19. Fordonsbränder sker vanligen med en topp mellan 23 och 02 och ofta mot helg. Automatiska brandlarm sker vanligen på vardagar dagtid.

Kort och gott, olyckor sker vanligen i hem och fritidsmiljö, vilket vanligen är sen eftermiddag, kväll och helg.

Ca 1/3 av räddningsinsatserna utgörs av en brand. Av dessa cirka 330 bränder årligen utgör bränder i byggnader omkring 130 stycken och bränder i annat omkring 200 stycken. Huruvida det är en torr eller blöt vår och sommar påverkar tydligt bränder i annat såsom gräs- skog- och mark.

Vid en jämförelse för brand i byggnad i stort med snittet för större kommuner ligger Halmstad relativt högt. Går vi djupare på detta noterar vi att bostadsbränderna ligger i nivå med snittet för större städer medan bränder i allmän verksamhet ligger något högt och vid övrig verksamhet mycket högt. Allmän verksamhet påverkades tydligt 2018 av det stora antalet bränder på skoltoaletter detta år. Att övrig verksamhet ligger högt beror på ett stort antal insatser med koppling på återvinningsindustrin.

Flertalet av bränderna har inträffat i bostäder och den vanligaste orsaken till bostadsbränder har varit glömd spis. Här har vi också sett en tydlig ökning under perioden medan man kan se en minskning av de eldstadsrelaterade bränderna.

Antalet av transporterade med ambulans har minskat de senaste åren. Antalet trafikolyckor har under en lång tid ökat men har det senaste året haft en vikande trend. Framöver kan vi ändå anta att antalet olyckor i stort också ökar med en ökande befolkning i stort.

4.2 Beskrivning av olyckstyp

Brand i byggnad

Brand i byggnad är en olyckstyp som delas in i olika undertyper av olyckor som, inom Halmstads kommuns geografiska område, varierar stort avseende hur ofta de sker och med vilka konsekvenser till följd. Under den senaste tioårsperioden har det inträffat cirka 130 bränder i byggnad per år, vilket är högre än snittet för större städer i Sverige de senaste 10 åren. Antalet bränder i byggnader har ökat tydligt de senaste fem åren.

De flesta bränder i byggnader inom kommunens geografiska område inträffar under vinterhalvåret, och under eftermiddagar och kvällar då de flesta är hemma i sina bostäder.

Inom ramen för framtidsarbetet i Halmstad och ÖP 2050 finns långtgående planer på utbyggnad av såväl bostadsområden som verksamhetsområden i Halmstad.

Brand i bostad

Flertalet av bränderna sker i bostäder och den vanligaste orsaken till bostadsbränder är glömd spis där det även syns en tydlig förskjutning av brandorsaker från eldstadsrelaterat till köks relaterade bränder.

Bränder i lägenheter är mer vanligt förekommande än villabränder. Däremot är det mer vanligt att personer omkommer i villabränder än lägenhetsbränder i Halmstad.

En stor andel av de som skadas eller avlider till följd av bränder tillhör en tydlig riskgrupp; äldre, dementa, funktionsnedsatta samt sociala problem i kombination med till exempel rökning och alkohol.

Brand i vårdmiljö

Bränder vid olika former av vårdinrättningar är sällsynta men det förekommer att personer avlider eller skadas till följd av brand. Under de senaste 20 åren har det endast vid ett tillfälle omkommit en person på ett vårdboende i Halmstads kommun.

Brand i skola eller förskola

Bränder i skolor och förskolor har ökat den senaste tioårsperioden och ligger något över riksgenomsnittet. Dessa bränder är ofta avsiktliga och inträffar mer frekvent på dagtid och lunchtid. Däremot uppkommer de mer allvarliga och omfattande skolbränderna på sen kväll och förnatt, vanligtvis helger.

Brand i allmänna verksamheter såsom handel, hotell, restaurang och danslokal

Bränder i allmänna verksamheter vilket även inkluderar skolbyggnader utgör omkring 20 % av byggnadsbränderna. Här utgör anlagd brand den enskilt vanligaste orsaken likt skolor. Ingen har omkommit till följd av brand i denna typ av byggnad de senaste 20 åren i Halmstad.

Brand i industri

Bränder i industrin är till antalet relativt få. En uppgång noterades 2007 och sedan dess ligger Halmstads kommun något högre än snittet för större städer i Sverige. Vid denna typ av bränder har ingen omkommit de senaste 20 åren, däremot utgör denna kategori just den händelsetyp där stora egendomsskador och stora samhällskonsekvenser kan följa. Bränder kopplat till återvinningsindustrier har inträffat de senaste åren som riskerar få stora miljö- och samhällskonsekvenser. Vid släckning kan miljökonsekvenser uppstå i form av kontaminerat släckvatten.

4.3 Brand utomhus

Brand i skog eller mark

Skogsbränder kan uppstå vid längre perioder med höga temperaturer och torra. Vid extrem torra kan det finnas en ökad risk för bränder genom åsknedslag, gnistor från arbetsredskap vid avverkning eller den mänskliga faktorn, till exempel engångsgrillar. En skogsbrand kan sprida sig snabbt.

Halmstads kommun består av stora skogsområden, främst i kommunens ytterområden. För räddningstjänsten kan skogsbränder innebära ett tidsmässigt långt och resurskrävande släckningsarbete. Verksamhet inom flertalet förvaltningar och bolag kan påverkas. Evakuering av bostadshus och fastigheter som inhyser samhällsviktig verksamhet samt skolor kan bli aktuell.

Brand i fordon

Bränder i fordon har tydligt ökat de senaste åren. Bedömningsvis utgör den absoluta majoriteten av dessa någon form av koppling till kriminalitet. Huvuddelen av dessa bränder inträffar i socioekonomiskt svaga områden i Halmstad. Bränderna skapar otrygghet i dessa områden och vid släckning uppstår miljökonsekvenser i form av kontaminerat släckvatten.

Nya bränslen i fordon såsom gas och el utgör i sig en ny och särskild risk i samband med fordonsbränder i tätbebyggt område. De senare åren har omkring 70 fordonsbränder per år hanterats. Detta har genererat skador på drygt 100 fordon per år i Halmstads kommun.

4.4 Trafikolycka

Trafikolyckor är en vanligt förekommande olyckstyp och det inträffar regelbundet olyckor med svåra personskador och dödsfall inom kommunen. Antalet trafikolyckor har ökat från omkring 125 till närmare 200 per år under den senaste tioårsperioden. Trafikolyckor med dödlig eller allvarlig utgång visar en minskande trend. Däremot ligger antalet omkomna och skadade på en relativt konstant nivå under perioden. Cirka 2-3 omkomna per år de senaste 10 åren. Kommunen är ansvarig för trafiksäkerheten på kommunalt vägnät där högsta prioritet är att förebygga dödliga och allvarliga olyckor. Även på det statliga vägnätet där de allra flesta dödliga och allvarliga olyckorna sker, är kommunen drivande för att exempelvis olycksdrabbade korsningar på det statliga vägnätet byggs om.

Trafikolycka, personbil

Huvuddelen av olyckorna utgörs av singelolyckor med personbilar inblandade. Närmare 30 % av olyckorna sker på motorväg E6 genom kommunen. Övriga olyckor sker på vägar där staten är väghållare samt större leder inne i centrala Halmstad.

Trafikolycka, tunga fordon

Det senaste tio åren har antal olyckor med tunga fordon ökat, från cirka 10 till omkring 20 per år. Ny hamnförbindelse med omfattande lastbilstransporter har tillsammans med en i övrigt ökande transportmängd med tunga fordon genom Halmstad kommun medfört fler olyckor med tunga fordon. Huvuddelen av olyckorna med tunga fordon sker på motorväg E6 genom Halmstad samt riksvägarna och de större trafiklederna i centrala Halmstad. Olyckor med tunga fordon innebär ofta ökade risker för personskador, särskilt vid kollision med fotgängare, cyklister eller personbilar. Olyckor med tunga fordon medför även ökade risker för läckage av bränsle i form av diesel, vilket i sig är tydligt miljöskadligt.

Det sker även transporter av farligt gods med tunga fordon i och genom Halmstad. Av de knappt tio olyckor som skett med farligt gods inblandat de senaste tio åren, har huvuddelen skett på motorväg E6. Olyckor med tunga fordon innebär ofta längre tid för bärgningsarbete, vilket ofta innebär längre tid för köbildning på grund av avstängd väg. Därmed även ökad risk för sekundärolyckor.

Sammantaget bedöms risken för olyckor med tunga fordon inkluderat farligt gods öka i takt med en större stad, ökat antal transporter och ökad trafikintensitet.

Spårtrafikolycka

Olyckorna är få då relativt få plankorsningar med järnväg finns inom kommunen. Olyckor med spårtrafik i kombination med påkörd person blir ofta mycket allvarliga och med dödlig utgång. Den enskilt vanligaste händelsetypen med koppling på spårtrafik är hot om suicid, vilket ofta förekommer där barriärer såsom järnväg bryts av väg eller bro. En enskild plankorsning svarar för ett relativt stort antal olyckstillfällen, vilket är korsningen Linnégatan och Väst kustbanan i centrala Halmstad.

Flygolycka

I kommunen finns en civil och militär flygplats med frekvent flygverksamhet. I samband med denna verksamhet kan en olycka inte uteslutas även om sannolikheten är låg. Dock kan en olyckshändelse leda till betydande konsekvenser. Risken för denna typ av händelse behöver beaktas. Den kommersiella flygplatsen har en egen räddningsorganisation enligt krav från Transportstyrelsen.

Fartygsolycka

I kommunen finns en hamn där frekvent fartygstrafik förekommer. Olika typer av fartyg som förekommer är företrädesvis bulk, container och biltransporter. Det finns också ett passagerarfartyg som trafikerar mellan Halmstad och Grenå i Danmark. I samband med denna verksamhet kan en olycka inte uteslutas även om

sannolikheten är låg. Dock kan en olyckshändelse leda till betydande konsekvenser. Risken för denna typ av händelse behöver beaktas.

4.5 Olycka med farliga ämnen

Utsläpp farligt ämne

En olycka med farliga ämnen kan ske i industrin, flygtrafiken, båttrafiken, vägtrafiken eller tågtrafiken. Primärt fraktas farliga ämnen som gods med fartyg, tåg och lastbil. Med farliga ämnen avses ämnen som är farliga genom att det kan vara till exempel frätande, brandfarlig eller explosiva. Farliga ämnen består av kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära, och explosiva sammansättningar av olika ämnen.

Halmstads kommuns geografiska placering innebär exponering för ett stort antal transporter av farligt gods på vägar, järnväg och sjötransporter. I kommunen finns anläggningar som bedriver farlig verksamhet och som använder farliga ämnen. Det går även en stor naturgasledning genom kommunen till vilken även ett gaslager är kopplad.

Utsläpp av farliga ämnen och olyckor med farligt gods (inkluderat släckvatten efter brand) varierar utifrån ämnestypen, var det inträffar och väderförhållanden. Konsekvenserna kan vara fara för liv och hälsa, egendom. För miljön kan föroreningar orsakas i grundvattentäkter, utslagning av reningsprocesser i avloppsreningsverk eftersom den biologiska reningen är sårbar och känslig.

Längs kommunens kust fraktas stora mängder gods på fartyg genom Kattegatt till och från oljehamnar i Östersjön. Även i kommunens hamn förekommer hantering av olika former av farligt gods och oljetransporter. Denna hantering kan resultera i oljeutsläpp vid antingen kollisioner eller grundstötningar. Olja läcker då ut för att senare nå land, där oljan utgör en fara för liv och hälsa samt miljön. Oljeutsläpp medför skador både med kort- och långvarig påverkan på den marina miljön och dess djur- och växtliv.

4.6 Naturolycka

Översvämning

En översvämning kännetecknas av att vatten täcker ytor utanför den normala gränsen för sjö, vattendrag eller hav. Markområden som normalt inte gränsar till vatten kan drabbas av översvämning på grund av häftigt regn.

Kommunens vattendrag drabbas regelbundet av höga vattennivåer eller översvämmas på grund av regn och hårda vindar. Andra typer av översvämningar förekommer sällan.

Den geografiska placeringen av en översvämning påverkar konsekvenserna i stor utsträckning. När översvämningar sker på ytor med samhällsviktig verksamhet eller ytor med bebyggelse blir konsekvenserna omfattande. Framkomligheten och driften av den samhällsviktiga verksamheten begränsas eller avbryts vilket kan påverka människors liv och hälsa. Översvämmade byggnader ger ekonomiska samt sanitära konsekvenser för den enskilde och drabbad verksamhet. Stabiliteten i slänter sjunker i samband med att vattnet drar sig tillbaka, vilket ökar risken för ras och skred på grund av att erosion kan uppstå. Kvaliteten på dricksvattnet kan försämrats i samband med översvämningar. Översvämningar i förorenade områden resulterar troligtvis i att föroreningen sprids, vilket ger negativa konsekvenser i miljön. Halmstad är utpekad i översvänningsförordningen som ett område med betydande översvänningsrisk. Översvämningar bedöms ge omfattande konsekvenser.

Ras eller skred

I Halmstad har en större skredriskkartering genomförts i mitten på 1990. I kommunen finns det flera ställen som är känsliga, bland annat områden i Snöstorp, Åled, Getinge, Trönninge och Sennan.

Storm

Halmstads kommuns geografiska läge innebär att västliga och sydvästliga vindar kan förväntas leda till kraftiga väderrelaterade påfrestningar. Det finns varningsdefinitioner för en storm; gul, orange och röd. Röd varning förväntas ge störst konsekvenser. En storm kan förutom vind också föra med sig nederbörd i olika former. Stormar av olika klasser inträffar varje år i kommunen. De senaste åren har stormar av gul och orange nivå varit mest förekommande. Konsekvenserna av en storm kan variera från lindriga till omfattande. I kommunens inland och landsorter drabbas den enskilde i större utsträckning än i centralorten. Framkomligheten kan vara begränsad av nedfallna träd och andra lösa föremål. Kraftigare stormar kan medföra elavbrott, telekommunikationsavbrott och nedfallna träd som förhindrar framkomligheten. Detta kan leda till risk för liv/hälsa om till exempel hemsjukvården inte kommer fram. Vägar och järnvägar påverkas med störningar i transportsektorn som följd.

Den samhällsviktiga verksamheten som är mest utsatt vid en storm är i det inledande skedet vård och omsorg. Andra förvaltningar och bolag kan drabbas av hög arbetsbelastning under och efter händelsen. Svårigheter vid uppövningsarbetet efter en storm kan göra att det tar tid att reparera skadade elledningar som försörjer samhällsviktig verksamhet.

Skyfall

Minst 50 mm nederbörd på en timme eller minst 1 mm nederbörd på en minut karaktäriserar ett skyfall. Skyfall med nederbörden över 90 mm anses vara extrema. Skyfall inträffar vanligtvis under sommarperioderna då dessa är varmare. I takt med klimatförändringarna ökar risken för skyfall. De extrema mängder vatten som skyfall för med sig skapar översvämningar i framför allt bebyggelser med stora hårdgjorda ytor. Skyfall kan generera höga flöden i kommunens vattendrag, då vattnet söker sig till dessa. Konsekvenserna av översvämningar och höga flöden är främst påverkan på samhällets funktionalitet och skador på egendom/miljö.

Skyfall kan göra att stabiliteten i slänter sjunker i samband med att vattnet drar sig tillbaka, vilket ökar risken för ras och skred på grund av att erosion kan uppstå.

Kvaliteten på dricksvattnet samt avloppsvattenreningen kan försämrats i samband med översvämningar respektive kraftig nederbörd, vilket kan ge störningar i sanitet och hygienförutsättningar. Detta kan orsaka smittspridning såväl för den enskilde som för den verksamhet som bedriver samhällsviktig verksamhet.

Värmebölja

SMHI definierar värmebölja som en sammanhängande period på minst 5 dygn i sträck då dygnets maximitemperatur varje dag det är minst 25°C. Den faktiska och upplevda värmen kan göra att det finns en upplevd värmebölja trots att SMHI:s kriterier inte är uppnådda.

Under de senaste åren har kommunen haft såväl kalla som varma somrar. Det finns en medvetenhet om att värmeböljor kan komma att inträffa årligen i takt med klimatförändringar.

Värmeböljor får betydande konsekvenser eftersom de påverkar människors liv och hälsa. Vid en värmebölja kan det bli begränsad dricksvattentillgång eftersom behovet överstiger kapaciteten. Längre perioder av höga temperaturer kan orsaka olika hälsoproblem, allt från milda besvär till ökad dödlighet.

Andra konsekvenser som kan uppstå vid värmeböljor är;

- ökad smittorisk,
- ökad belastning på teknisk infrastruktur, el, transport, dricksvatten och IT-komponenter,
- problem med djurhållning,
- störningar i livsmedelsproduktionen,
- skogsbränder,

- ras- och skred,
- skadad vattentäkt på grund av ökat vattenuttag.

Torka

Torka är en period som orsakas av lägre nederbörd än normalt. Torka kan uppstå vid olika årstider, men framförallt på sommaren kan torka uppstå vid ovanligt varmt väder och när det inte regnar tillräckligt. Torka ger ökad risk för;

- störningar i livsmedelsproduktionen,
- erosion och översvämning vid stora mängde nederbörd/skyfall,
- avrinningen av vattenmängden ter sig annorlunda,
- skadade eller förstörda vattentäkter,
- bränder, primärt skogsbränder och gräsbränder.

För kommunala verksamheter blir konsekvenserna som störst i vård och omsorgsverksamheterna samt inom vatten- och avlopp.

4.7 Drunkning

Hur många som förolyckas vid vattenaktivitet varierar från år till år, främst beroende på hur bra sommarvädret har varit. I Sverige drunknar cirka 100 personer varje år enligt Svenska livräddningssällskapets statistik för drunkningsolyckor. I Halmstads kommun drunknar i snitt en person per år. Det är fler män än kvinnor som drunknar och i Halmstad är åldern på de som drunknar lägre än riksgenomsnittet.

Halmstads kommun har en lång kuststräcka med tidvis förrädiska strömmar, flera åar och sjöar med närhet till bad, fiske och vattenaktiviteter. Dessutom finns flera badanläggningar. Simkunnigheten hos flera grupper i samhället är bristfällig. Simkunnighet är den kanske viktigaste faktorn för en god vattensäkerhet. En annan viktig faktor är nykterhet och användande av rätt skyddsutrustning vid vattenaktivitet.

Sandstranden vid Tylösand och Frösakull är bland Sveriges absolut populäraste stränder med uppemot 30 000 badande en solig sommardag. Utöver dessa finns flera andra välbesökta stränder i kommunen. Vid en del av dem är det tillfälligtvis svåra strömförhållanden i vattnen. Några av stränderna i Halmstad är under sommarmånaderna bevakade av Livräddarna i Tylösand.

4.8 Pågående dödligt våld (PDV)

Attentat, som ofta benämns pågående dödligt våld i publik miljö (PDV-händelse), är ett begrepp som rymmer händelser, inklusive terror, där det gemensamma består i att en eller flera gärningspersoner genomför ett attentat med livsfarligt våld. Vid ett attentat kommer händelsen och situationen sannolikt vara svår att tolka, eftersom den kraftigt avviker från det normala och vardagliga. En oklar lägesbild och en upplevd kaotisk situation medför att prioriteringar, snabba beslut och agerande kan bli en utmaning. Denna typ av händelse är ovanlig men kan leda till en situation med flera dödade och skadade.

4.9 Suicid

Suicid och/eller försök till suicid är ett samhällsproblem som orsakar mycket lidande hos drabbade och deras anhöriga samt kostar samhället stora resurser. Suicid innebär en avsiktligt självdestruktiv handling som leder till döden. Det kan liknas vid ett psykologiskt olycksfall, där individen hamnat i en situation som just då framstår som omöjlig att förändra.

Varje år tar cirka 1 300 personer sitt liv i Sverige och inom region Halland har vi ett snitt på 14,8 fullbordade suicid per 100 000 invånare de senaste fem åren. Då suicid dyker upp inom olika olycks kategorier är det relativt svårt att på lokal nivå få en helhetsbild. Räddningstjänsten får i sin statistik enbart den del som räddningstjänsten

larmas ut till. Med utgångspunkt från det regionala snittet bör Halmstad ha omkring 14,8 fullbordade suicid per år. Det är övervägande antal män som tar sitt liv. I kommunen är vissa geografiska platser mer frekvent förekommande vid suicid och suicidförsök. Vanligt förekommande platser är där barriärer bryts, till exempel där väg korsar järnväg eller där vägbro går över annan väg eller järnväg.

5. Värdering

Halmstads kommun bedriver ett systematiskt riskhanteringsarbete som omfattar förebyggande arbete inom alla de områden där risker identifierats. Flertalet förebyggande åtgärder hanteras i det kommunala linjearbetet och omhändertas i de olika nämndernas planer.

Antalet bränder i bostäder har ökat tydligt de senaste fem åren och Halmstads kommun ligger högre än snittet i Sverige. Halmstads kommun behöver arbeta förebyggande och systematiskt för att minska den trenden.

Det finns områden där samverkan sker och behöver utvecklas med andra myndigheter och organisationer för att förhindra och förebygga suicid och pågående dödligt våld. Pågående dödligt våld är ovanligt och den faktiska risken bedöms som låg men då konsekvenserna kan bli omfattande är det viktigt med en bred kunskap inom kommunkoncernen kring hantering.

Antalet trafikolyckor ligger på en fortsatt hög nivå även om det senaste året visat en positiv nedåtgående trend. Halmstads kommun behöver fortsätta det förebyggande arbetet och utveckla samverkan med andra aktörer för att minska antalet trafikolyckor inom det geografiska områdesansvaret.

Halmstad är en kustkommun med såväl lång kuststräcka som sjöar och ett flertal vattendrag. Det föranleder behov av ett fortsatt systematiskt arbete för att förebygga och minska risken för drunkningsolyckor.

Kustkommuner är också extra känsliga för klimatförändringar. När samhället utvecklas behöver vi i planeringen ta hänsyn till risk för översvämning och skyfall för att på så sätt minska risken för olyckor. På strategisk nivå bedrivs ett omfattande klimatanpassningsarbete där planer med förebyggande insatser tagits fram.

Suicid och/eller försök till suicid är ett samhällsproblem som orsakar mycket lidande hos drabbade och deras anhöriga samt kostar samhället stora resurser. Suicid innebär en avsiktligt självdestruktiv handling som leder till döden. Varje år tar cirka 1 300 personer sitt liv i Sverige och inom region Halland har vi ett snitt på 14,8 fullbordade suicid per 100 000 invånare de senaste fem åren.

6. Ambitioner

De ambitioner kommunen beslutat om är;

- minska antalet bränder i byggnader,
- utöka kommun koncernens kunskap och organisatoriska förmåga kring pågående dödligt våld,
- fortsätta minska antalet trafikolyckor inom kommunens geografiska områdesansvar,
- minska antalet drunkningsrelaterade olyckor,
- öka vår förmåga att hantera klimatförändringarnas effekter,
- stärka arbetet med suicidprevention.

7. Förebyggande – förmåga och verksamhet

7.1 Tillsyn

Räddningstjänstförvaltningen i kommunen ansvarar för kommunens tillsyn av den enskildes skyldigheter i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Behörig att utföra tillsyn är räddningschef eller dennes delegerade utsedda medarbetare. Myndighetsbeslut får normalt fattas av delegerad tillsynsför rättare efter kontrasignering av kollega. Myndighetsbeslut av mer omfattande karaktär får fattas av räddningschef, ställföreträdande räddningschef samt avdelningschef för den förebyggande verksamheten där tillsynen är sorterad. Kommunen ställer höga krav på att de som arbetar som tillsynsför rättare har kompetens kring byggnadstekniskt och organisatoriskt brandskydd, farlig verksamhet och relevant lagstiftning för att denne ska kunna motivera och förklara upptäckta brister och beslut på ett tydligt och pedagogiskt sätt för den enskilde som blir föremål för en tillsyn. Närmare beskrivning av resurser och kompetens för verksamheten återfinns i räddningstjänstens tillsynsplan och utförlig beskrivning av hur beslutsfattandet sker återfinns i räddningstjänstens delegationsordning.

Tillsynen är ett viktigt verktyg för att åstadkomma ett skäligen brandskydd och för att säkerställa att de verksamheter som klassas som farlig verksamhet har en tillräcklig förmåga att göra effektiva inledande åtgärder när det inträffar en olycka eller ett tillbud vid anläggningen. Tillsynen av den enskildes brandskydd syftar till att kontrollera att byggnader och anläggningar lever upp till kraven i regelverken, både avseende byggnadstekniskt brandskydd och organisatoriskt brandskydd.

Verktyget tillsyn ska framförallt användas för att säkerställa brandskyddet på sådana byggnader och anläggningar där en eventuell brand kan få stora konsekvenser avseende människors liv, hälsa, egendom och miljö. Utöver de byggnader och anläggningar som återfinns i MSB:s föreskrifter ska tillsyn göras där stora risker föreligger, erfarenheter från både nationell och lokal nivå bör ligga till grund för urval. Industrier är ett exempel på objekt som behöver bedömas utifrån den verksamhet som bedrivs och vilka konsekvenser en brand eller annan olycka i den aktuella byggnaden eller anläggningen skulle kunna medföra. Tillsyn av anläggningar som beslutats omfattas av skyldigheterna i LSO 2 kap. 4 § ska genomföras minst vart tredje år. Hur ofta tillsyn av den enskildes skyldigheter ska genomföras ska bero på typen av objekt och erfarenhet från tidigare tillsyn. Erfarenheter från räddningsinsatser är också ett viktigt urvalskriterium för tillsyn och det ska läggas ett särskilt fokus på att få denna erfarenhetsåterföring mellan den operativa verksamheten och den förebyggande för att öka skyddet i vår kommun.

7.2 Stöd till den enskilde

Intentionen i lagstiftningen är att den enskilde själv utifrån sina förutsättningar ska hantera sina risker. Kommunens skyldighet är att stödja och underlätta för den enskilde att själv hantera sina risker. Detta görs genom att informera och utbilda i såväl förebyggande som skadeavhjälpan åtgärder samt att medvetandegöra om riskerna. Viktiga målgrupper för det arbetet är fastighetsägare, verksamhetsutövare, barn- och skolungdomar samt kommunens anställda.

Som underlag för arbetet har räddningstjänstförvaltningen upprättat en informationsplan för att strategiskt kunna planera för i vilka sammanhang kommunen ska delta och informera den enskilde. Planens intention är att färre människor ska dö eller skadas och skador på egendom och miljö ska minska.

7.3 Rengöring och brandskyddskontroll

Kommunens ansvarar för rengöring (sotning) av fasta förbränningsanordningar och att dessa kontrolleras ur brandskyddssynpunkt (brandskyddskontroll) är delegerat till räddningstjänstförvaltningen i kommunen. På uppdrag av räddningstjänstförvaltningen utförs rengöring och brandskyddskontroll av en upphandlad privat aktör. Inför varje ny upphandling bör en utredning genomföras för att se om rengöring och brandskyddskontroll ska bedrivas helt eller delvis i kommunal regi alternativt fortsätta ske i entreprenadform och med vilka avtalstider.

Resursbehovet för brandskyddskontroll inom kommunen bedöms till ca 2,5 årsarbetskrafter. Resursbehovet för sotning skiftar över tid utifrån hur många fastighetsägare som sökt och beviljats anlita annan sotare.

Frister för brandskyddskontroll och vilken utbildning som krävs för att ha behörighet att utföra dessa har beslutats och meddelats genom MSBFS 2014:6. Räddningsnämnden fastställde frister för sotning 2014-12-04. Fristerna följer Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps

allmänna råd MSBFS 2014:6

Räddningstjänstförvaltningen ska årligen följa upp att sotning och brandskyddskontroll sker i enlighet med de beslutade fristerna. För fastighetsägare som sotar själva alt. har beviljats anlita annan behörig sotare sker kontroll av uppfylld sotningsfrist i samband med brandskyddskontroll.

Räddningstjänstförvaltningen strävar efter att underlätta egensotning för den enskilde genom att på kommunens hemsida ge information och vägledning. Ansökan görs enklast via kommunens e-tjänst där det instruktivt steg-för-steg visas hur en anmälan om egensotning går till.

7.4 Övriga förebyggande åtgärder

Inom kommunen stödjer räddningstjänstförvaltningen berörda förvaltningar i ärenden enligt PBL (2010:900). Det innebär bland annat att vara sakkunnig i brandfrågor i stora delar av byggprocessen. Det handlar också om att i kommunens planprocesser beakta risker som ras- och skred, översvämning, avstånd till olika former av riskfylld verksamhet samt beakta sådant som kan ha betydelse för kommunens förmåga att genomföra insatser som behov av fordon för livräddning på hög höjd, brandposter och behov av framkomlighet för räddningstjänstfordon.

I frågor om serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) bistår räddningstjänstförvaltningen miljö-och hälsoskyddsförvaltningen i frågor om lokalerna är anpassade för det personantal samt verksamhet som anges i ansökan.

Räddningstjänstförvaltningen är även remissinstans till Polismyndigheten i frågor kring säkerhet vid allmän sammankomst, offentlig tillställning, användande av offentlig plats, idrottsevenemang eller fyrverkeri, scenfyrverkeri eller annan pyroteknik enligt ordningslagen (1993:1617).

Räddningstjänstförvaltningen bistår också Trafikverket i trafikplanering vid ny- eller ombyggnation av vägar, järnvägar där man beaktar saker som;

- insatstider,
- risk för ras och skred,
- översvämningrisk,
- avstånd till olika former av riskobjekt och närhet till vattenskyddsområde.

Räddningstjänstförvaltningen är remissinstans till länsstyrelsen i frågor om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. Miljöbalken.

8. Uppföljning; utvärdering och lärande

En del av verksamhetsuppföljningen som är särskilt utpekad i LSO är olycksundersökningar. Syftet med kravet är att i skäligen omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts. Resultatet av undersökningarna skall återkopplas till aktörer som berörs av den aktuella olyckan. Ansvaret för kommunens olycksundersökningar ligger hos räddningstjänsten.

Bilaga A: Dokumentförteckning

Nedan följer en förteckning över dokument som utgör underliggande dokument till handlingsprogrammet.

Risk och sårbarhetsanalys för Halmstads kommun 2019	Beslutad KF 2019/00183
Trafiksäkerhetsplan Åtgärder 2021-2026	Beslutad 2021-03-22 Teknik- och fritidsnämnden
Plan för klimatanpassning	Samrådsversion Kommunstyrelsen 2021-04-06
Kommunstyrelsens plan för vatten och VA	Samrådsversion KS 2020-11-03
Omvärldsbevakning och förslag till handlingsplan fallprevention	Hemvårdsförvaltningen 2020
Plan för transportsystemet	Samrådsversion KS 2020-11-03
Regional samverkansplan för pågående dödligt våld i Halland.	Länsstyrelsen Hallands län, 2021-05-19
Regional handlingsplan för suicidprevention 2021-2025	Regionstyrelsen

Bilaga B: Beskrivning av samråd

Kommunledningsförvaltningen har ansvarat för att driva arbetet med handlingsprogrammets förebyggande delar tillsammans med representanter från kommun koncernens övriga förvaltningar och bolag.

Kommunfullmäktige fastställer handlingsprogram för den förebyggande delen, Plan för olycksförebyggande verksamhet.

Räddningsnämnden fastställer handlingsprogram för den operativa delen, Plan för operativ räddningstjänst.

Inför fastställande av det olycksförebyggande handlingsprogrammet har samverkan och remittering till följande aktörer skett; Polisen, Försvarmakten, Trafikverket, Länsstyrelsen Halland, Region Halland, Räddningstjänsten Väst, Laholms kommun, Hylte kommun och Falkenbergs kommun. Dialogmöte med nämndernas presidier har genomförts.